

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ПРОФЕСІЙНА РЕФЛЕКСІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: МОДЕЛІ ТА ІНСТРУМЕНТИ»

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	I 10 Соціальна робота та консультування»
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна
Викладачі	
Прізвище, ім'я, по батькові	Малахова Тетяна В'ячеславівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор наук з державного управління, професор
Електронна адреса	t.malakhova@nuozu.edu.ua
Телефон	066 401 21 27
Посилання на профіль викладача	https://orcid.org/0009-0001-1113-5723 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58950305900

	https://www.webofscience.com/wos/author/record/53349786
Консультації	Пт. 14:00-15:20
Загальна інформація про освітній компонент	
Анотація до освітнього компонента	Компонент «Професійна рефлексія у соціальній роботі: моделі та інструменти» є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Курс спрямований на формування глибокого розуміння професійної рефлексії (супервізії) як ключового методу професійної підтримки, навчання та забезпечення якості надання соціальних послуг, вивчення основних функцій (освітньої, підтримуючої, нормативної), моделей (розвиткових, інтегрованих) та форм (індивідуальної, групової, колегіальної) супервізії. Особлива увага приділяється оволодінню практичними інструментами для проведення супервізійних сесій, розвитку рефлексії та запобіганню професійному вигоранню у фахівців
Мета освітнього компонента	Формування у здобувачів вищої освіти (магістрів) системних теоретичних знань та прикладних навичок організації та здійснення професійної рефлексії у соціальній роботі. Мета полягає у підготовці фахівців, здатних виступати в ролі супервізорів, застосовувати різні моделі та інструменти для аналізу складних випадків, сприяти професійному розвитку колег, забезпечувати дотримання етичних стандартів та підвищувати загальну якість соціальних послуг в організації.
Завдання освітнього компонента	– Аналіз сутності, цілей, функцій та принципів супервізії в соціальній роботі. – Вивчення ключових моделей супервізії (модель 7-ми точок Ховкінса і Шоте, розвиткові моделі, тощо). – Опанування різними формами проведення супервізії (індивідуальна, групова, організаційна). – Формування навичок застосування практичних інструментів супервізії (аналіз випадку, рефлексивні техніки, рольові ігри, надання зворотного зв'язку). – Вивчення етичних аспектів та стандартів у супервізійній практиці. – Аналіз ролі супервізії у запобіганні професійному вигоранню та управлінні стресом. – Дослідження специфіки проведення супервізії у кризових умовах (робота з травмою, ВПО, ветеранами).
Пререквізити	Компонент базується на знаннях дисциплін «Соціальний менеджмент та маркетинг соціальних послуг», «Актуальні проблеми функціонування системи надання соціальних послуг»

Постреквізити	Освітній компонент є базою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері соціальної роботи.
Компетентності, формуванню яких сприяє освітній компонент	Загальні компетентності: ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність працювати в команді. Спеціальні (фахові) компетентності: ФК 4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК 7. Здатність до професійної рефлексії. ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців. ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи ФК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.
Обсяг освітнього компонента	Загальний обсяг освітнього компонента: 4 кредити ЄКТС (120 годин). В тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 годин.
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Строки викладання освітнього компонента	Компонент може викладатися у 3 семестрі
Програма компонента	
Назви тем	
1.	Супервізія як інститут та практика у соціальній роботі: історія, цілі, функції.
2.	Нормативно-правове та етичне регулювання супервізійної практики.

3.	Основні моделі супервізії: психотерапевтичні, розвиткові та інтегровані.
4.	Форми супервізії: індивідуальна, групова, колегіальна, організаційна.
5.	Інструменти та техніки проведення супервізійної сесії.
6.	Супервізія і рефлексивна практика. Роль супервізора.
7.	Супервізія як інструмент забезпечення якості послуг та запобігання професійному вигоранню.
8.	Специфіка супервізії в умовах воєнного стану та роботи з травмою.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Проаналізувати міжнародний досвід впровадження інституту супервізії у соціальній сфері (на прикладі 2-х країн).
2.	Розробити Етичний кодекс супервізора для соціальної служби (проект).
3.	Порівняльний аналіз двох моделей супервізії (на вибір) за критеріями: фокус, роль супервізора, інструменти.
4.	Описати алгоритм проведення групової супервізії (інтервізії) для аналізу складного випадку.
5.	Розробити план-конспект індивідуальної супервізійної сесії.
6.	Підготувати добірку з 5 рефлексивних технік, що використовуються в супервізії.
7.	Проаналізувати зв'язок між регулярною супервізією та динамікою професійного вигорання.
8.	Охарактеризувати виклики та інструменти кризової супервізії для фахівців, що працюють з МНПСС.

Самостійна робота є елементом Навчально-методичного комплексу освітнього компонента, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі розв'язання задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання	На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо. На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
Методи навчання	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: ➤ словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція); ➤ наочні (презентація, демонстрування опорних сигналів; опорних конспектів); ➤ практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження). Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ➤ метод проблемного викладу матеріалу; ➤ моделювання життєвих ситуацій; ➤ мозковий штурм; ➤ метод опори на життєвий досвід; ➤ навчальної дискусії; ➤ навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи. Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: ➤ усного контролю; ➤ письмового контролю; ➤ самоконтролю та взаємоконтролю; ➤ рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/54>
2. Семигіна Т. (2025). Сприяючи змінам: дослідження в соціальній роботі. Таллінн: Teadmus. DOI: [10.6084/m9.figshare.28130312](https://doi.org/10.6084/m9.figshare.28130312). URL: https://www.researchgate.net/publication/387690845_Spriauci_zminam_doslidzenna_v_socialnij_roboti
3. Мушкевич М. І. Супервізія: навч. посіб. (до курсу «Супервізія»). Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 188 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21001/1/Superviziia.pdf>
4. Омельченко С. О., Тернопільська В. І., Чернуха Н. М., та ін. (2021). Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d330da30-3319-49f2-948c-adf68e285572/content>
5. Семигіна Т. (2020). Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf
6. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. (2009). Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. Київ: Каравела. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/426237.pdf
7. Вступ до соціальної роботи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. (2005). Київ: Академвидав. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/401967.pdf
8. Гладкова Г., Новик І. Інструменти для супервізії. УІПО. 2024. 10 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/3_instrumenty-superviziyi.pdf
9. Керівництво з проведення інтерв'єв та супервізії. Автор упорядник Т.Артеменко. Черкаси. КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради». 2021. 48 с. <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/563/%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B7%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%83%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%96%D0%B7%D1%96%D1%97.pdf>
10. Супервізія не ревізія : методичний поради́ник / Ю.О. Борисенко, О.А. Венгловська, Г.В. Гладкова, І.М. Новик, О.О. Стягунова, О.Ф. Федоренко, Я.В. Шеховцова. Київ : УІПО, 2025. 245 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/uied-20.08.2025.pdf>
11. Богданов С. О., Залеська О. В., Федорець О. В., Ключко К. Є., Флярковська О. В. Професійне зростання та емоційна підтримка

педагогів : навч. метод. посіб. Київ : Унів. видавництво ПУЛЬСАРИ. 2021. 54 с. [URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726816/1/psix71.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726816/1/psix71.pdf)

12. Пахомов І.В. Профілактика професійного та емоційного вигорання педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навчальний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 114 с. URL: <https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%95%D0%92-%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2.pdf>

Додаткова література:

13. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2673-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-19>
14. Kadushin A., Harkness D. Supervision in Social Work. 5th ed. Columbia University Press, 2014. URL: <https://ahmadrofai.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/08/alfred-kadushin-daniel-harkness-supervision-in-social-work-2002.pdf>
15. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. (2005). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text>

Інформаційні ресурси:

16. Національна соціальна сервісна служба України (НССУ). URL: <https://nssu.gov.ua/>
17. MHPSS Technical Working Group (Ukraine) : Ресурси та звіти (для кризової супервізії). URL: <https://www.twg-mhpss.org/>
18. European Association for Supervision and Coaching (EASC). URL: <https://www.easc-online.eu/>

Загальна схема оцінювання

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Національна оцінка	Бали за поточне оцінювання	Бали за підсумкове оцінювання	Загальна оцінка з дисципліни
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69
«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї

спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«Е»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

Політика опанування освітнього компонента

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно з затвердженим планом;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилались на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути

притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.